

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Obdo/102/2019
Identifikačné číslo spisu: 7611204642
Dátum vydania rozhodnutia: 30.12.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Lenka Praženková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7611204642.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu OZEX s.r.o. Prešov, so sídlom v Prešove, Masarykova č. 22A, IČO: 31 652 239, zastúpeného advokátskou kanceláriou BENČÍK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom v Prešove, Františkánske námestie 4, IČO: 36 860 441, proti žalovanému Slovenskej republike, za ktorú koná Úrad geodézie, kartografie a katastra SR, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého č. 2, o zaplatenie 14.384,02 eura s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Cob/99/2017-165 z 29. októbra 2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 29.októbra 2018, č. k. 3Cob/99/2017-165, z r u š u j e a v r a c i a m u v e c n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 15Cb/27/2011-134 z 1. júna 2017 rozhodol tak, že návrh na prerušenie konania zamietol (výrok I.)? žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 14.384,02 € s 8 % úrokom z omeškania ročne od 30.12.2009 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok II.)? v prevyšujúcej časti, čo sa týka úroku z omeškania, žalobu zamietol (výrok III.) a žalobcovi priznal náhradu trov konania v celom rozsahu (výrok IV.).

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca s Poľnohospodárskym družstvom „Nová cesta? Jamník (zastúpeným správcom konkurznej podstaty) uzavreli dňa 23.1.2004 kúpnu zmluvu v nadväznosti na opatrenie KS v Košiciach zo dňa 4.9.2009 sp. zn. 2K/78/98. Predmetom prevodu bola výrobná hala na parcele XXX/X v celosti k.ú. I. zapísaná na LV č. XXX. Z rozhodnutia Správy katastra Spišská Nová Ves č. E. XX/XXXX zo dňa 22.3.2004 bolo zistené, že návrh na vklad vlastníckeho práva nehnuteľnosti zapísanej v LV č.XXX a to výrobnej haly na parcele č. XXX/X v celosti, bol zamietnutý. Na základe preskúmvacieho konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Sp/7/2004 a rozsudkom č.k. 5Sp/7/2004-51 zo dňa 9.10.2006 bolo rozhodnutie správy katastra o zamietnutí vkladu zo dňa 22.3.2004 zrušené. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom 3 Sžo KS/165/2006 zo dňa 19.07.2007 potvrdil rozsudok Krajského súdu v

Košiciach a stotožnil sa s jeho dôvodmi. Ďalej bolo zistené, že v konaní Okresného súdu Prešov rozsudkom sp. zn. 28C/88/2007 zo dňa 28.11.2007 v spojení s rozsudkom KS v Košiciach č.k. 2Co/35/08 zo dňa 10.9.2008, bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti žalobcu, uhradiť správcovi konkurznej podstaty Poľnohospodárske družstvo „Nová cesta? Jamník sumu 240.000 Sk s prísl. z dôvodu, že pred vyhlásením konkurzu bola uzavretá nájomná zmluva. Výška nájmu ročne bola stanovená na sumu 240.000 Sk, pričom fakturovaná mala byť vo výške 20.000 Sk mesačne. Nehnutel'ný majetok, ktorý bol predmetom nájmu, žalobca odkúpil v ponukovom konaní mimo dražby kúpnu zmluvou zo dňa 23.1.2004 na základe opatrenia KS v Košiciach zo dňa 4.9.2009 sp. zn. 2K/78/98.

3. Súd prvej inštalcie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 1 ods. 1,2, § 2, § 3, § 4 ods. 1, 2, § 9, § 10 zák. č. 58/1969Zb., § 442 Občianskeho zákonníka, keď konštatoval, že pojem škody zákon č. 58/1969 Zb., bližšie nedefinuje a ani neupravuje rozsah jej náhrady, a preto bolo potrebné v tomto smere aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka). Rovnako konštatoval, že ani vzťah príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom, nezákonným rozhodnutím a škodou zákon č. 58/1969 Zb. nevysvetľuje, pričom v právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov, v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu.

4. Súd prvej inštalcie vzhľadom na vyššie uvedené uzavrel, že v konaní nebolo sporné, že v zmysle § 9 citovaného zákona bol podaný návrh na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody a tiež nebola sporná skutočnosť, že v tomto prípade v zmysle uvedeného § 9 ods. 1 písm. a/ za Slovenskú republiku koná orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané. Rovnako v konaní nebola sporná skutočnosť, že žalobca na základe rozsudku v konaní sp. zn. 28C/88/2007 uhradil nájomné vo výške 14.384,02 eur, o čom svedčí doklad o úhrade. Súd prvej inštalcie zdôraznil, že žalobca si uplatnil náhradu škody z titulu nesprávneho rozhodnutia správy katastra, ktorá nepovolila vklad jeho vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, čo malo za následok, že žalobca bol zaviazaný zaplatiť správcovi konkurznej podstaty úpadcu PD „Nová cesta? v Jamníku nájomné vo výške 14.384, 02 eur za obdobie od 1.2.2004 do 1.1. 2005. Pokiaľ by teda správa katastra dňa 22.3.2004 nevydala nesprávne rozhodnutie a návrhu na vklad vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zapísaným v LV č. XXX k.ú. I. by vyhovel, prešlo by vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na žalobcu, vzhľadom k podaniu návrhu na vklad dňom 26.1.2004 po uplynutí 30-dňovej lehoty, v ktorej mala správa katastra o návrhu rozhodnúť. Žalobca by tak nebol zaviazaný uhradiť úpadcovi SKP PD „Nová cesta? v Jamníku - správca konkurznej podstaty JUDr. Marián Kollár sumu 240 000 Sk s príslušenstvom t.j. 14.384, 02 eura ako nájomné za obdobie od 1.2.2004 do 1.1. 2005, a teda žiadna škoda by žalobcovi nevznikla. Práve týmto nesprávnym rozhodnutím došlo ku vzniku škody, ktorej náhradu si žalobca v tomto konaní uplatnil. Neuplatňuje si nárok na náhradu škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu, pretože takéhoto nároku by sa bolo možné domáhať iba vtedy, ak by išlo o nesprávny úradný postup, ktorého výsledkom nie je rozhodnutie. Argumentoval, že pokiaľ z § 3 zákona č. 58/1969 Zb. vyplýva, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť, žalobca využil všetky opravné prostriedky preto, aby dosiahol zmenu rozhodnutia správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad vlastníckeho práva nehnuteľností. Súd prvej inštalcie sa vysporiadal aj s tvrdením žalovaného, podľa ktorého žalobca nesplnil podmienku uvedenú v § 4 ods.1 zákona č. 58/1969 Zb. tak, že poukázal na čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého priznáva Ústava Slovenskej republiky každému základné právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Podmienka uplatneného nároku na náhradu škody vyplývajúca z citovaného ustanovenia § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb. t.j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda

spôsobená pre nezákonnosť príslušným orgánom, bola procesnou podmienkou uplatnenia tohto práva, hmotnoprávne zaručeného v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a splnenie tejto podmienky je potrebné v konkrétnych súvislostiach vykladať ústavne súladným spôsobom t.j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Rešpektujúc preto zmysel a účel ochrany zaručenej týmto základným právom v zmysle ústavného imperatívu vyplývajúceho z čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, teda s použitím teleologického výkladu nie je možné lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie uvedenej podmienky vykladať extenzívne. Pokiaľ v danej konkrétnej veci nasvedčujú všetky podmienky zodpovednosti štátu resp. ich splnenie v materiálnom zmysle, nie je možné a ani prípustné ustanovenie § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb., interpretovať spôsobom, ktorý by zodpovednosť štátu de facto vylučoval. V nadväznosti na to súd prvej inštancie zdôraznil, že Krajským súdom a Najvyšším súdom Slovenskej republiky bolo preskúmané rozhodnutie správneho orgánu a proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu konajúcom podľa V časti O.s.p., nie je prípustný žiadny opravný prostriedok. Teda vo veciach správneho súdnictva Najvyšší súd Slovenskej republiky nie je súdom dovolacím a žalobca nemohol použiť mimoriadny opravný prostriedok, čo by bolo aj nelogické, nakoľko práve rozhodnutím Krajského súdu v Košiciach č.k. 5Sp/7/2004- 51 zo dňa 9.10.2006, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3SžoKS 165/2006 zo dňa 19.07.2007, došlo k zrušeniu rozhodnutia správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad, ktoré je považované za rozhodnutie nezákonné. O protiprávnosti rozhodnutia (nezákonnosti) správy katastra zo dňa 22.03.2004 bolo právoplatne rozhodnuté v preskúmvacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Sp/7/2004 a Najvyšším súdom SR pod sp. zn. 3 3SžoKS 165/2006. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že ako výnimku z ustanovenia ods. 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené. Žalobca však argumentoval ustanovením § 4 ods. 2 tvrdiac, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť aj na základe nezákonného rozhodnutia vykonateľného bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku zrušené alebo zmenené. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad považuje za vykonateľné rozhodnutie, ktoré bolo vykonané tak, že k zápisu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy na kupujúceho nedošlo. S týmto tvrdením sa súd nestotožnil, nakoľko rozhodnutie o zamietnutí vkladu k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, nie je rozhodnutím vykonateľným. Súd prvej inštancie s prihliadnutím na vykonané dokazovanie napokon uzavrel, že výsledkom nezákonného rozhodnutia je škoda, ktorá v tomto prípade predstavuje sumu 14 384, 02 eur, ktorú žalobca uhradil prenajímateľovi a ku ktorej by v prípade správneho postupu správy katastra a zavkladovaniu vlastníckeho práva žalobcu, nedošlo. Súd prvej inštancie konštatoval, že postup správy katastra, počnúc zamietnutím návrhu na vklad nehnuteľností, je nepochybne v príčinnej súvislosti s výsledkom tohto postupu, ktorým je úhrada nájomného a následne vznik škody v žalovanej výške. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na to, že aj keď žalobca požiadal o predbežné prejednanie nároku v zmysle § 15 zákona č. 514/2003 Z.z., obsah tohto podania, ktorým žiada orgán konajúci za Slovenskú republiku predbežne prejednať nárok a uhradiť škodu, zodpovedá obsahu ustanovenia § 9 zákona č. 58/1969 Zb., týchto všetkých dôvodov súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľa uplatnený žalobným návrhom, je oprávnený.

5. Priznaný úrok z omeškania odôvodnil súd prvej inštancie odkazom na ust. § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., § 10 zák. č. 58/1969 Zb. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP.

6. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. októbra 2018 sp. zn. 3Cob/99/2017 potvrdil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 14.384,02 eur s 8 % úrokom z omeškania ročne od 30.12.2009 do zaplataenia a vo výroku o náhrade trov konania. Žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa s rozsudkom súdu prvej inštancie stotožnil, nakoľko v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým záverom a prejednávanú vec aj správne právne posúdil (§ 387 ods. 1 CSP).

7. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolací súd uviedol, že žalovaným uplatnené odvolacie dôvody nie sú naplnené, a preto odvolanie žalovaného nemožno považovať za opodstatnené, nakoľko súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, pričom strany sporu nenavrhlí vykonať žiadne ďalšie dokazovanie. Súd prvej inštancie sa rovnako vypořiadal so všetkými pre správne rozhodnutie dôležitými skutočnosťami i námietkami strany sporu, a preto odvolacie námietky žalovaného neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadiska zistených skutočností a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, keďže ani počas odvolacieho konania nevyšli najavo také skutočnosti, ktoré by odôvodnili iné rozhodnutie o žalobcom uplatnenom nároku.

8. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku odvolateľa, že súd prvej inštancie na prejednávajúcu vec nesprávne vyložil a aplikoval čl. 46 ods. 3 Ústavy SR a že v dôsledku toho nesprávne vyvodil, že sú dané podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím s poukazom na čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, keďže zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť daná len vo vzťahu k takému rozhodnutiu orgánu štátu, ktoré nadobudlo právoplatnosť.

9. Podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad zákon č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a správne posudzoval zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím a rovnako správne vyložil v odôvodnení svojho rozhodnutia splnenie podmienok pre nárok na náhradu škody v zmysle § 4 ods. 1 veta prvá zákona č. 58/1969 Zb., na ktoré odvolací súd v celom rozsahu odkázal.

10. V preskúmvanej veci išlo o vyriešenie zásadnej otázky, či absencia právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré bolo pre nezákonnosť zrušené, má za následok, že nie je daná zodpovednosť žalovaného za škodu v prejednávanej veci. V danej spojitosti odvolací súd poukázal na zákon č. 58/1969 Zb., o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (od 1.7.2004 nahradený zákonom č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov) aj napriek času svojho vydania bol vo vzťahu k čl. 46 ods. 3 Ústavy SR vykonávacím zákonom. To znamená, že upravoval podrobnosti a podmienky uplatnenia základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, pričom tieto podrobnosti a podmienky nesmeli nijako zmeniť toto právo, ani ho zmařit. Ak totiž každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom, potom vykonávajúci zákon nemôže nárok na náhradu škody vzniknutej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom celkom negovať, a tým ústavne zaručené základné právo aj keď len v určitých prípadoch poprieť.

11. Súd prvej inštancie správne uviedol a to s odkazom aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR, že podmienka uplatnenia nároku na náhradu škody vyplývajúca z ust. § 4 ods. 1 veta prvá zák. č. 58/1969 Zb. t.j. zrušenie právoplatného rozhodnutia, ktorým bola škoda spôsobená pre nezákonnosť príslušným orgánom, bola procesnou podmienkou uplatnenia tohto práva hmotnoprávne zaručeného čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. Splnenie tejto podmienky bolo potrebné v konkrétnych súvislostiach vykladať ústavne súladným spôsobom t.j. tak, aby nebolo zmarené uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci. Rešpektujúc preto zmysel a účel ochrany zaručenej týmto základným právom v zmysle ústavného imperatívu vyplývajúce z čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, teda s použitím teleologického výkladu nebolo možné lipnúť na formálnom zrušení tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale bolo potrebné splnenie uvedenej podmienky vykladať extenzívne. Pokiaľ teda okolnosti konkrétnej veci nasvedčovali splneniu podmienok zodpovednosti štátu v materiálnom zmysle, nebolo prípustné ustanovenie § 4 ods. 1 veta prvá zák. č. 58/1969 Zb., interpretovať spôsobom, ktorý zodpovednosť štátu de facto vylučoval (NS SR sp. zn. 4Cdo/333/2009). Odvolací súd ohľadne daného dodal, že v prípade úvahy o vylúčení zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, ktoré bolo zrušené skôr, ako sa stalo právoplatným je neprijateľné práve s poukazom na čl. 46

Ústavy SR, pretože zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym, či nezákonným zásahom štátu bola odčinená. Základné právo na súdnu ochranu zohráva v demokratickej spoločnosti takú závažnú úlohu, že pri rozhodovaní o podmienkach jeho uplatnenia neprichádza do úvahy zo strany súdov zužujúci výklad a ani také interpretačné postupy pri výklade procesných predpisov, ktorých následkom by mohlo byť jeho neodôvodnené obmedzenie alebo odňatie. Ohľadne aplikácie ustanovenia § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie a dodal, že pri výklade nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky, z čoho možno vyvodit', že súd je síce viazaný znením zákona, ale v prípade, že by tento postup nepostačoval, musí pristúpiť k použitiu aj ďalších výkladových metód. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca.

12. Odvolací súd k danej veci doplnil, že pokiaľ by sa spoločnosť OZEX s.r.o., nebola odvolala proti rozhodnutiu správneho orgánu, rozhodnutie by sa stalo právoplatným, čo však vylučuje možnosť nápravy riadnym opravným prostriedkom a zároveň by bolo záväzné pre účastníkov a orgány. V konkrétnej veci to znamenalo, že by žalobcovi vznikla škoda nielen z titulu zaplateného nájomného, ktoré musel zaplatiť na základe právoplatného rozsudku, ale aj tým, že by sa nestal vlastníkom nehnuteľnosti na základe kúpnej zmluvy, ktorej vklad mu bol rozhodnutím správneho orgánu pôvodným nezákonným rozhodnutím zamietnutý. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie má za to, že žalobca sa svojho vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nemohol domôcť iným spôsobom, a preto nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, a to zamietnutím vkladu, je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a vychádzajúc aj zo skutkových okolností, aké boli zistené vo veci, má žalobca zásadne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím katastra. Za správne označil aj závery súdu prvej inštancie o splnení ďalších predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu, teda či škoda vznikla žalobcovi a či je daná príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vzniknutou škodou.

13. Ohľadne námietky žalovaného spočívajúcej v nepreukázaní príčinnej súvislosti medzi rozhodnutím príslušnej Správy katastra a vznikom škody, dovolací súd zdôraznil, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, teda ak je nezákonné rozhodnutie a škoda vo vzájomnom pomere, príčiny a následku a teda ak je preukázané (čo v danom prípade nesporne preukázané bolo), že nebyť nezákonného rozhodnutia, ku škode by nedošlo, teda bez neho by poškodený následok nevznikol.

14. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania podľa odvolacieho súdu nepochybne vyplynulo, že existencia škody a jej výška boli preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C/88/2007 z 28.11.2007, z ktorého vyplýva, že spoločnosť OZEX s.r.o. bola rozsudkom č.k. 28C/88/2007 z 28.11.2007 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/35/2008 z 10.9. 2008 zaviazaná zaplatiť z titulu nájomného za január až december 2004 za nehnuteľnosti v kat. úz. I., o ktorých sa podľa názoru súdu domnievala, že ich odkúpila, sumu 240.000 Sk s príslušenstvom JUDr. Mariánovi Kollárovi, správcovi konkurznej podstaty úpadcu PD „Nová cesta? Jamník. Z odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2Co/35/2008 vyplýva, že vlastnícke právo žalovaného-spoločnosti OZEX s.r.o., k predmetu kúpy nebolo zapísané a k zápisu došlo až v novembri 2007, žalovaný teda nebol v rozhodnom čase vlastníkom nehnuteľností, a pokiaľ ju užíval, došlo k obnoveniu nájomnej zmluvy a bol povinný platiť nájomné. Nájomné spoločnosť OZEX s.r.o., vo výške 14.384,02 uhradila 15.5.2009. V príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím Správy katastra o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva tak vznikla žalobcovi škoda, a to titulom povinnosti platiť nájomné, ktoré by v prípade včasného zavkladovania kúpnej zmluvy platiť nemusela. Vzhľadom na vyššie uvedené mal za to, že ostatné žalovaným tvrdené námietky nemali vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia.

15. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodňoval s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP z dôvodu odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, z dôvodu ide o otázku, ktorá nebola v praxi dovolacieho súdu riešená. Nesprávne právne

posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu spočíva podľa dovolateľa v tom, že podľa nich zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť daná aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť a ďalej aj v nesprávnom výklade pojmu „príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu a vznikom škody“. Podľa dovolateľa výklad tohto pojmu, hoci súdy neuvádzajú žiadne rozhodnutia najvyššieho súdu, je výklad tohto pojmu rozdielny (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP). V danej veci poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2018, sp. zn. 2 Cdo 211/2017, ktorým dovolaniu žalovaného vyhovel, pričom išlo o skutkovo a právnu podobnú vec.

16. Vo vzťahu k prvej dovolacej námietke za relevantnú otázku dovolateľ z hľadiska prípustnosti dovolania považuje, že či môže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť. Podľa neho pokiaľ rozhodnutie štátu, ktorým mala byť škoda spôsobená nenadobudlo právoplatnosť, nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Žalovaný poukázal na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16.12.2008, sp. zn. II.ÚS 467/08, v ktorom konštatoval, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 ústavy nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie, a zdôraznil, že podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky domáhať sa práv uvedených v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Zákonodarca bol teda oprávnený ustanoviť podmienky, za ktorých možno uplatňovať právo na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci - pokiaľ zákonom stanovené podmienky nie sú splnené, žalobe o náhradu škody nie je možné vyhovieť, pričom zamietnutím žaloby nedochádza k porušeniu ústavného práva žalobcu. V danej súvislosti bolo poukázané aj na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5Co/144/2009, v ktorom sa uviedlo, že chýba základná podmienka pre uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Išlo teda o neprávoplatné rozhodnutia, obe rozhodnutia neboli predbežne vykonateľné. Dovolateľ zdôraznil, že v danom prípade neboli splnené podmienky na uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, na rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 16.1.2006, sp. zn. 2C 211/2005 (ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 25.8.2006, potom ako Krajský súd v Žiline konanie o odvolaní zastavil), v ktorom sa uvádza, že „rozhodnutie Okresného súdu v Žiline zo dňa 21.4.2005, č.k. 14C 237/03, o ktoré navrhovateľ opiera náhradu škody, bolo zrušené Krajským súdom v Žiline na základe riadneho opravného prostriedku a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Nešlo teda o zrušenie právoplatného rozhodnutia v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Podľa dovolateľa zo súdnej praxe ako aj odbornej literatúry vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže založiť len také rozhodnutie orgánu štátu, ktoré riadne nadobudlo právoplatnosť a nie neprávoplatné rozhodnutie. Vzhľadom na to má za to, že právny názor súdov nižšej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko rozhodnutie Správy katastra Spišská Nová Ves č. E. XX/XXXX zo dňa 22.3.2004, ktorým mala byť spôsobená škoda, bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť a teda nemohla byť daná zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu vo vzťahu k vyššie uvedenému rozhodnutiu Správy katastra Spišská Nová Ves.

17. Vo vzťahu k druhej dovolacej námietke spočívajúcej podľa žalovaného v nesprávnom výklade pojmu „príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu štátu a vznikom škody?“, dovolateľ poukázal, že z rozhodovacej praxe súdov vyplýva, že bez ohľadu na skutkové okolnosti individuálnej právnej veci, nezákonné rozhodnutie orgánu štátu, resp. orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávny úradný postup, prípadne protiprávny úkon musí byť priamou, bezprostrednou a nesprostredkovanou príčinou škody, nestačí ak je iba sprostredkovanou príčinou škody. Zodpovednosť totiž nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite, keďže atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Že vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť bezprostredný, už konštatoval aj Ústavný súd Slovenskej republiky (sp. zn. I. ÚS 177/08). Ohľadne uvedeného poukázal aj na nasledovné rozhodnutia a to sp. zn. 3Cdo 32/2007, 1Cdo 129/2008 a 5 Cdo 126/2009. Vzhľadom na vyššie uvedené má žalovaný za to, že odvolací súd sa

odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Podľa žalovaného rozhodnutie Správy katastra Spišská Nová Ves č. E. XX/XXXX zo dňa 22.3.2004 nie je totiž bezprostrednou príčinou škody, ktorej náhrady sa žalobca domáha. Žalovaný zároveň uplatnil aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, a to vo vzťahu k výkladu namietaného pojmu príčinná súvislosť.

18. Dovolateľ v rámci podaného dovolania požiadal v zmysle § 444 ods. 1 CSP o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozsudku z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Za dôvod hodný osobitného zreteľa považuje existenciu predpokladu predčasného plnenia povinnosti zo strany žalovanej zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu, ktorú by Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky, resp. štát musel uhradiť zo štátneho rozpočtu z aktuálneho rozpočtového roka a z limitov, ktoré neboli schválené vo vládnom návrhu rozpočtu.

19. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak, že žaloba sa zamietá alebo tak, že zrušil rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie.

20. Žalobca sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

21. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

22. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

23. Dovolateľ v dovolaní odôvodňoval jeho prípustnosť podľa § 421 ods. 1 CSP.

24. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

25. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide t u teda o situáciu, v ktorej sa u ž rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 123/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

26. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom vyriešená (preto ani nedošlo k vytvoreniu a ustáleniu jeho rozhodovacej praxe). Pojem „vyriešená otázka“ treba vykladať ako „otázka vyriešená ustálene“. Nemožno ho vykladať tak, že ide o otázku, ktorá vôbec nebola riešená v rozhodnutí najvyššieho súdu. Za ustálenú rozhodovaciu prax treba považovať rozhodovaciu prax najvyššieho súdu uvedenú v stanoviskách alebo rozhodnutiach

publikovaných v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (podrobnejšie v bode 29.).

27. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami: ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích senátov zostali nejednotné a neustálené (nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu). V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“ (obdobne aj vo veci sp. zn. 3Cdo/87/2017, sp.zn.4Cdo14/2017, či sp.zn.6Cdo/185/2016).

28. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

29. So zreteľom na dovolaciu argumentáciu žalovaného je potrebné uviesť, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (viď napríklad sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

30. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že žalovaný pre prípustnosť dovolania považoval za relevantnú a pre rozhodnutie podstatnú prvú otázku, a to otázku „či môže byť daná zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu aj vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo zrušené skôr, ako nadobudlo právoplatnosť“. Táto právna otázka je podľa dovolateľa otázkou v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu neriešenou (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

31. Druhou nastolenou právnou otázkou bola otázka týkajúca sa príčinnej súvislosti, ktorú dovolateľ definoval ako „ nezákonné rozhodnutie orgánu štátu , resp. orgánu verejnej moci alebo jeho úradný postup môže mať za následok vznik zodpovednosti za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb., resp. zák. č. 514/2003 Z.z., len vo vzťahu k takej škode , ktorá bola priamo a nesprostredkovane spôsobená práve (iba) týmto rozhodnutím alebo postupom, teda vzťah príčiny a následku musí byť bezprostredný“. Pri tejto právnej otázke dovolateľ uvádza viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, kde je táto otázka riešená, pričom má za to, že odvolací súd sa od tejto ustálenej praxe odchyľil, čím je podľa neho prípustnosť jeho dovolania v tejto časti daná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Zároveň však v ďalšej časti dovolania tvrdí, že ak sa táto otázka rieši rozdielne v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu (pričom rozdielne riešenie tejto otázky bližšie nešpecifikuje ani odkazom na jednotlivé rozdielne rozhodnutia dovolacieho

súdu), je daná prípustnosť jeho dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Tieto dva dôvody prípustnosti dovolania ku konkrétnej vymedzenej druhej právnej otázke si však vzájomne odporujú. Uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p., sa vzájomne vylučuje, pretože ak dovolací súd rozhoduje o danej právnej otázke rozdielne, nemožno hovoriť o ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu a vzájomná kumulácia týchto dôvodov je potom vylúčená. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolanie je v časti týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia druhej právnej otázky (príčinná súvislosť) a k nej dovolateľom vymedzených dvoch dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a § 421 ods. písm. c/ CSP, vnútorne rozporné. Označený nedostatok v odôvodnení predpokladov prípustnosti dovolania má za následok aj nemožnosť aplikácie § 440 CSP o viazanosti dovolacím dôvodom so vzájomne sa vylučujúcimi predpokladmi jeho prípustnosti. Vo svojej podstate znamená odôvodnenie dovolania neprípustným dovolacím dôvodom. Preto dovolací konštatuje neprípustnosť dovolania v časti týkajúcej sa nesprávneho právneho posúdenia druhej právnej otázky podľa vzájomne sa vylučujúcich predpokladov prípustnosti dovolania, teda podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a zároveň písm. c/ CSP.

32. Najvyšší súd konštatuje, že dovolanie v časti namietnutého nesprávneho právneho posúdenia prvej vymedzenej právnej otázky, uvedenej v bode 30. tohto uznesenia (týkajúcej sa nedostatku právoplatnosti nezákonného rozhodnutia) a k nej uvedenému dôvodu dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je však prípustné. Dovolateľ v dovolaní poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu v obdobnom spore tých istých strán sporu, a to konkrétne na rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/211/2017 z 29.11.2018, ktorým najvyšší súd vyhovel dovolaniu žalovaného a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 3.mája 2017 sp. zn. 11Co/236/2016 v obdobnom spore zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V uvedenom rozhodnutí sa najvyšší súd zaoberal nastolenou právnou otázkou, ako je aj v tomto spore (uvedená v bode 30. tohto uznesenia), pričom konštatoval, že táto otázka nastolená dovolateľom nebola v praxi dovolacieho súdu vyriešená s tým, že túto otázku mal za nevyriešenú dovolacím súdom. Aj napriek tomu, že existuje uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/211/2017, dovolací súd konštatuje, že prvá právna otázka nastolená dovolateľom aj v predmetnom dovolaní, nebola dovolacím súdom ustáleno vyriešená (viď bod 30., 29. a 26. tohto uznesenia). Pre úplnosť treba konštatovať, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu v tomto spore (dňa 29.októbra 2018) ešte nebolo rozhodnuté ani v konaní sp. zn. 2Cdo/211/2017.

33. Spor prejednávajúci senát 4O v tomto prípade konštatuje, že nevzhliadol dôvod odkloniť sa od právneho názoru na predmetnú právnu otázku (bod 30) vyjadreného iným senátom najvyššieho súdu, a to konkrétne v konaní sp. zn. 2Cdo/211/2017. Vzhľadom k tomu však, že nejde o situáciu, ktorú upravuje § 452 ods. 1 CSP a ani o ustálenú prax riešenia nastolenej právnej otázky, dovolací súd nemôže len odkázať na dôvody uvedené vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu alebo v judikatúre, ale v ďalšom texte uvádza aj v tomto prípade podrobné dôvody svojho rozhodnutia, ktoré sú v právnom názore na nastolenú právnu otázku totožné s dôvodmi uvedenými v uznesení sp. zn. 2Cdo/211/2017 zo dňa 29. novembra 2018.

34. Vzhľadom na čas vzniku žalobcom tvrdenej škody, bolo potrebné daný spor v zmysle § 27 ods. 2 (prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. júla 2004) zákona č. 514/2003 Z.z., posúdiť podľa zákona č. 58/1969 Zb. Vzhľadom na obsah rozhodnutia odvolacieho i prvoinštančného súdu, oba súde posudzovali spor správne podľa zákona č. 58/1969 Zb.

35. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len „štátny orgán“). Štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánom spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

36. Podľa § 2 zákona č. 58/1969 Zb., právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

37. Podľa § 3 zákona č. 58/1969 Zb., ak nejde o prípady hodné osobitného zreteľa, možno nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím priznať len vtedy, ak účastník využil možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť.

38. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené.

39. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

40. Zákon č. 58/1969 Zb., teda rozlišuje dve základné formy objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom štátnej moci štátnymi a inými poverenými orgánmi. Nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 1 - § 17 zákona (špecifickou súčasťou je zodpovednosť za škodu nezákonným rozhodnutím o väzbe a treste) je existencia rozhodnutia, ktorým v konkrétnej veci štátny orgán aplikuje pravidlo právnej normy na ním posudzovaný prípad a rozhoduje tak o právach a povinnostiach individuálnych subjektov. Podľa ustanovenia § 4 zákona je nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti štátu, aby bolo právoplatné (§ 4 ods. 1) alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľné rozhodnutie (§ 4 ods. 2) ako nezákonné zrušené, či zmenené. Vznik zodpovednosti štátu podľa prvej hlavy prvej časti zákona č. 58/1969 Zb., teda predpokladá zistenie, že rozhodnutie bolo nezákonné a predpokladá aj odstránenie nezákonného rozhodnutia, lebo inak by sa súčasťou existenciou nezákonného rozhodnutia a rozhodnutia priznávajúceho zodpovednostný nárok na základe jeho nezákonnosti vytvoril nekonsolidovaný právny stav. Rozhodnutie vydané vo veci nezákonnosti rozhodnutia príslušným orgánom je pre súd, rozhodujúci o náhrade škody, záväzné (§ 4 ods. 1), a tento súd musí vychádzať zo zistenia nezákonnosti príslušným orgánom, resp. musí sa držať jeho výroku, že napadnuté rozhodnutie nie je nezákonné. Súd rozhodujúci o zodpovednosti štátu nemôže sám otázku jeho nezákonnosti v žiadnom smere preskúmať (§ 194 ods. 1 CSP).

41. Druhá forma objektívnej zodpovednosti štátu (§ 18 - § 19 zákona) je spojená s nesprávnym úradným postupom, ktorým je porušenie pravidiel predpísaných právnymi normami pre postup štátneho orgánu pri jeho činnosti. Ide spravidla o postup, ktorý s rozhodovacou činnosťou nesúvisí. I keď podľa uvedených ustanovení nie je vylúčená zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom vykonávaným v rámci činnosti rozhodovacej, je pre túto formu zodpovednosti určujúce, že úkony tzv. úradného postupu samy osebe k vydaniu rozhodnutia nevedú a ak je rozhodnutie vydané, bezprostredne sa v jeho obsahu neodráža. Z tohto hľadiska je nesprávnym úradným postupom súvisiacim s rozhodovacou činnosťou napr. nevydanie, či oneskorené vydanie rozhodnutia, prípadne iná nečinnosť štátneho orgánu, či iné vady v spôsobe vedenia konania. Štát podľa uvedených ustanovení zodpovedá za predpokladu, že poškodenému vznikla škoda, ktorá je v príčinnej súvislosti s takým chybným postupom, teda ak je nesprávnym postup orgánu štátu so vznikom škody vo vzťahu príčiny a následku.

42. Správa katastra je ako orgán štátnej správy súčasťou výkonnej moci štátu a je v jej kompetencii rozhodovať, či sú splnené podmienky na povolenie zápisu práv k nehnuteľnostiam do katastra na základe vkladu práv k nehnuteľnostiam. Vkladové konanie ako návrhové správne konanie sa začína na návrh

účastníka konania, pričom katastrálny zákon zakotvuje jednak obligatórne náležitosti návrhu, na základe ktorého sa vkladové konanie začína, ako aj príkladné prílohy návrhu, ktoré má účastník vkladového konania spolu s návrhom na povolenie vkladu predložiť. V priebehu vkladového konania správa katastra ako správny orgán posudzuje podstatné náležitosti príslušného zmluvného typu, a to z hľadiska kritérií, ktoré sú príkladne uvedené v ustanovení § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 162/1995 Z.z., o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) a predmetnú zmluvu posudzuje aj v intenciách ustanovenia § 42 ods. 1 a 2 uvedeného zákona. To znamená, že vkladové konanie predstavuje rozhodovací procesný postup, pri ktorom správa katastra ako správny orgán na základe predložených písomných podkladov podľa § 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona a § 42 ods. 1 a 2 posudzuje všetky skutočnosti (podmienky vkladu podľa § 31 ods. 1 a 2 katastrálneho zákona a § 36b ods. 2 vyhlášky č. 79/1996 Z.z., účinné a platné do 30. novembra 2009), ktoré by mohli mať vplyv na povolenie vkladu. Výsledkom tohto rozhodovacieho procesného postupu je rozhodnutie o povolení vkladu alebo rozhodnutie o zamietnutí návrhu na vklad (pozri napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 8 Sžo 17/20071, sp. zn. Sžo 204/2008).

43. Dovolací súd uvádza, že v prejednávanej spore vychádzajúc zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania je zrejmé, že žalobca sa podanou žalobou domáhal od žalovaného zaplata sumy 14.384,02 eura s 8 % úrokom z omeškania ročne od 30. decembra 2009 do zaplata a náhrady trov konania, ktorá mu mala vzniknúť nezákonným úradným rozhodnutím, a to rozhodnutím správy katastra zo dňa 22. marca 2004, ktorým bol zamietnutý jeho návrh na vklad č. E. XX/XXXX. Žalobca podal proti rozhodnutiu správy katastra č. E. XX/XXXX z 22. marca 2004 odvolanie, ktoré bolo následne rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5 Sp 7/2004 zrušené a toto rozhodnutie bolo ako vecne správne potvrdené rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 SžoKS 165/2006. Rozhodnutím správy katastra o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva žalobcu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX k. ú. I., došlo k obnoveniu nájomnej zmluvy a následne k povinnosti platiť za užívanie nehnuteľnosti výrobnéj haly na parc.č.XXX/X nájomné (rozhodnutím Okresného súdu Prešov sp. zn. 28C/88/2007 bolo určené, že žalobca je povinný uhradiť nájomné za obdobie od 1. januára 2004 do 1. januára 2005 vo výške 14 384,02 eura, čo žalobca dňa 15. mája 2009 vykonal). V predmetnom spore súd prvej inštancie v konaní sp. zn. 15Cb/27/11 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 14.384,02 eura s prísl. ako náhradu za škodu, ktorá mu vznikla nezákonným rozhodnutím, a to rozhodnutím správy katastra. Odvolací súd na odvolanie žalovaného v konaní sp. zn. 3Cob/99/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že i keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená a splnenie formálnej podmienky zrušenia právoplatného rozhodnutia orgánu verejnej moci je treba vykladať extenzívne a nie spôsobom, ktorý by zodpovednosť štátu de facto vylučoval. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie NS SR sp.zn.4Cdo/333/2009. Odvolací súd uzavrel, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím - zamietnutím vkladu, je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a za skutkových okolností, aké boli zistené v prejednávanej veci, má žalobca podľa zákona č. 58/1969 Zb., zásadne právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím správy katastra.

44. V odbornej literatúre sa vo vzťahu k právnej úprave obsiahnutej v zákone č. 58/1969 Zb., uvádza, že základom zodpovednosti je len tá časť rozhodnutia, ktorá nadobúda právoplatnosť, a teda sa stáva zaväzujúcou normou - touto časťou rozhodnutia je výrok, a že rozhodnutie zakladá zodpovednosť len vtedy, ak nadobudlo právoplatnosť. Podmienky zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 58/1969 Zb., sú v podstate zhodné s podmienkami zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z.z.

45. Dovolací súd poznamenáva, že aj zo znenia § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., je zrejmé, že

zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci môže byť daná len vo vzťahu k takej škode, ktorá bola spôsobená právoplatným rozhodnutím orgánu verejnej moci - výnimku z tohto pravidla potom upravuje § 6 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z.

46. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je splnenie troch základných podmienok, ktorými sú:

- ? protiprávnosť rozhodnutia,
- ? právoplatnosť rozhodnutia,
- ? vyčerpanie opravných prostriedkov.

47. Autentický výklad zákona č. 514/2003 Z.z., a rovnako tak zákona č. 58/1969 Zb., je pokiaľ ide o požiadavku právoplatnosti rozhodnutia orgánu štátu ako jednu z podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu jednoznačný. Zodpovednosť z a škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je daná len vo vzťahu k takému rozhodnutiu orgánu štátu, ktoré bolo zrušené alebo zmenené až po nadobudnutí právoplatnosti (viď napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 430/2011). Rozhodnutie správy katastra č. E. XX/XXXX zo dňa 22.3.2004 o zamietnutí vkladu vlastníckeho práva takouto vlastnosťou nedisponuje.

48. Z uvedeného vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže teda založiť len také rozhodnutie orgánu štátu, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pričom základom zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je len tá časť rozhodnutia, ktorá nadobudla právoplatnosť.

49. Pojem „rozhodnutie“ zákon nedefinuje. V správnom konaní však ide o správny akt bez ohľadu na to, či ide o rozhodnutie povahy konštitutívnej alebo deklaratórnej, zodpovednosť sa však zrejme vzťahuje iba na tú časť rozhodnutia, ktorá je spôsobilá nadobudnúť právoplatnosť, teda na výrok rozhodnutia. Základnou podmienkou návrhu na náhradu škody je okolnosť, že rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, nadobudlo právoplatnosť, a že pre nezákonnosť bolo príslušným orgánom zrušené alebo zmenené. Pojem „nezákonnosť“ zákon taktiež nedefinuje, nepochybne tu však išlo o rozpor nielen so zákonmi, ale aj s inými súčasťami právneho poriadku. Aj napriek tomu, že predpokladom vzniku práva na náhradu škody je (okrem iného) existencia právoplatného rozhodnutia a jeho zrušenie alebo zmena, treba uviesť, že sú určité výnimky, kedy sa možnosť poškodeného subjektu domáhať sa náhrady škody neviaže na požiadavku zrušenia alebo zmeny právoplatného rozhodnutia, ale k vzniku škody môže dôjsť (a v mnohých prípadoch aj reálne dochádza) ešte predtým, ako sa konkrétne rozhodnutie stane právoplatným, resp. ešte predtým, ako je takéto rozhodnutie zrušené alebo zmenené. Týmito výnimkami sú: 1/ existencia tzv. ničotného rozhodnutia, 2/ existencia vykonateľného rozhodnutia (bez ohľadu na jeho právoplatnosť), 3/ existencia prípadov hodných osobitného zreteľa (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 17/2011). O žiadnu z týchto uvedených výnimiek však v danej veci nejde. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že právne závery z rozhodnutia NSSR sp.zn.4Cdo/333/2009, ktoré odvolací súd pri výklade ustanovení § 4 ods. 1 zák.č.58/1969 Zb. v predmetnom spore použil, v tomto prípade na daný skutkový stav nie je možné aplikovať. V uvedenej veci sp. zn. 4Cdo/333/2009 dovolací súd zohľadňoval osobitosti prípadu, keď konštatoval, že zákonná podmienka zrušenia právoplatného rozhodnutia správneho orgánu pre nezákonnosť - v danom prípade zrušenia rozhodnutia o umiestnení stavby - mala byť považovaná za splnenú už právoplatným rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o stavebné povolenie, ak dôvodom zamietnutia tejto žiadosti bola opodstatnenosť námietky, ktorá v územnom konaní bola posúdená ako neopodstatnená (teda inak povedané, ak podľa záverov stavebného úradu v stavebnom konaní územné rozhodnutie nemalo byť vôbec vydané). Za týchto okolností rozhodnutím o zamietnutí žiadosti o vydanie staveného povolenia bolo právoplatné rozhodnutie o umiestnení stavby negované a pre žalobcu sa stalo bezpredmetné a bezúčinné. Ide teda o iné skutkové okolnosti ako sú dané v tomto spore.

50. Ako vyplýva z vyššie uvedeného je nesporné, že škoda môže vzniknúť aj v príčinnej súvislosti s vydaním rozhodnutia orgánu štátu, ktoré bude zrušené skôr, ako nadobudne právoplatnosť - v tomto prípade je však potrebné zodpovednosť štátu za škodu, ktorá by vznikla v príčinnej súvislosti s vydaním

takéhoto rozhodnutia, posudzovať podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., resp. zákona č. 514/2003 Z.z., o zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a nie podľa ustanovení toho istého zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím.

51. Dovolací súd konštatuje a opakuje, že v prejednávanej veci správa katastra návrh na vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností rozhodnutím č. E. XX/XXXX z 22. marca 2004 zamietla, a nakoľko sa žalobca v zákonom stanovenej lehote proti tomuto rozhodnutiu odvolal (aj keď oprávnene), rozhodnutie správy katastra o zamietnutí návrhu na vklad vlastníckeho práva bolo zrušené skôr ako sa stalo právoplatným. V danom prípade sa preto nemožno domáhať nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

52. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalovaná podala dovolanie, ktoré je v časti prvej nastolenej právnej otázky nielen prípustné (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), ale tiež dôvodné, lebo v ňom opodstatnene uviedla, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

53. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Dovolací súd podľa týchto ustanovení zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na zrušenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd nerozhodoval o podanom návrhu žalovaného na odklad vykonateľnosti.

54. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom odvolacieho súdu (§ 455 CSP).

55. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

56. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.